

W Krawczunach Polacy uczcili bohaterów Wileńszczyzny

Widowiskowego charakteru uroczystościom nadawała obecność polskich ułanów — uczestników IV Rajdu Ułańskiego „Wileńszczyzna — zarys historyczny”
Fot. Marian Paluszkiewicz

Polska walka o Wilno z niemieckim okupantem zakończyła się pod Krawczunami. „Modlimy się za tych, którzy walczyli o nasze życie i wolność” — powiedział na rozpoczęcie Mszy św. ks. Józef Aszkiewicz. W okolicach Krawczun 72 lata temu Armia

Krajowa na Wileńszczyźnie stoczyła swój ostatni bój z Niemcami. By uczcić pamięć poległych, co roku w tym miejscu o godz. 15 odprawiana jest uroczysta Msza święta. Godzina jest symboliczna — w 1944 r., dokładnie o tej porze walka dobiegła końca.

Str. 4

Poznaniacy po raz kolejny w Wilnie

Str. 10

Największy naród bez państwa

Str. 12 - 13

Skąd pochodzą Filistyni

Str. 14

ISSN 1392-0405

9 771392 040028

KURIER WILEŃSKI

Czwartek
Lipiec 2016

14

Imieniny: *Angeliny, Bohdana, Dawida, Damiana, Donalda, Feliksa, Franciszka, Henryka, Izabeli, Jakuba, Kamila, Stelli i Włodzimierza*

TRZY PYTANIA DO...

...**Mirosława Nieściora** z Niemiec, uczestnika XXVIII Międzynarodowej Parafiady Sportowej w Warszawie

1. 11 lipca br. rozpoczęła się XXVII parafiada w Warszawie. Pan już nie po raz pierwszy uczestniczy w tego rodzaju przedsięwzięciach. Jakie pierwsze wrażenie w tym roku?

Parafiada to wspaniała impreza sportowa i zarazem wielkie przeżycia religijne. Założycielami i pomysłodawcami parafiady byli św. Jan Paweł II oraz ojciec Józef Janiec. Honorowy patronat w tym roku nad parafiadą pełni prezydent Andrzej Duda.

Praktycznie parafiada rozpoczęła się już 10 lipca Mszą św., którą w intencji uczestników odprawił biskup Markowski, przekazując uczestnikom słowa pokrzepienia i swoje błogosławieństwo.

2. Na czym właściwie polega parafiada i jak wygląda Wasz dzień? Jest to wydarzenie bardziej sportowe czy religijne?

Łączymy jedno z drugim i całkiem nam to dobrze się udaje. W tym roku mamy aż 13 różnych dyscyplin sportowych i uczestniczy w nich młodzież z Polski, Niemiec, Ukrainy, Rosji, Litwy i wielu innych krajów.

Każdy dzień rozpoczyna się o godzinie siódmej rano Mszą św., potem mamy śniadanie i różne zajęcia w grupach. Podczas parafiady zwykle łączymy modlitwę z zabawą, sportem, rozwojem kulturalnym, organizowane są konkursy, które w tym roku są oparte na jubileuszu Chrztu Polski. Będzie też wiele wycieczek poznawczych.

Pomimo sporego wysiłku, jaki w ciągu dnia nam przypada, wieczorem znowu odzyskujemy siły. Po wieczornej modlitwie są gry, zabawy.

3. Czy dobrze przygotowana jest młodzież do tego święta?

Powiedziałbym nawet bardzo dobrze. Szczególnie ta ze Wschodu.

Rozmawiała **Julitta Tryk**

Plac Łukiski zamknięty na rekonstrukcję

Plac Łukiski w Wilnie zostaje zamknięty na rekonstrukcję — uporządkowana przestrzeń będzie ponownie oddana do użytku latem przyszłego roku. Jak poinformował główny architekt samorządu miasta Wilna Mindaugas Pakalnis, we wtorek plac zostanie ogrodzony, na początku będą odbywały się prace archeologiczne, zostaną przełożone sieci wodociągowe i elektroenergetyczne.

„Jeżeli wykopki archeologiczne nie pokażą nic szczególnego, czego raczej się nie spodziewamy, bo mamy wstępne badania, po miesiącu-dwóch będzie można rozpocząć prace na powierzchni” — powiedział

Pakalnis. Jak dodał, w północnej części ulicy wcześniej odkryto pojedyncze sprzęty bytowe, nie ustalono jednak, by w tym miejscu znajdowały się budynki.

W trakcie pierwszego etapu zostanie uporządkowana nawierzchnia placu i stworzona przestrzeń reprezentacyjna dla uroczystości: pochodów, straży honorowej. Powstaną także mniejsze strefy dla wilanian w różnym wieku. Trwają dyskusje, czy na placu powinna stać rzeźba symbolu litewskości — Vytis (Pogoń), nie ma jednak ostatecznej decyzji w tej sprawie. Na rekonstrukcję placu państwo przeznaczy 2 mln euro.

zw.lt

Podwojona opłata za wjazd do Neryngi nie odstrasza

Mimo dwukrotnie zwiększonej opłaty za wjazd do Neryngi, od 20 czerwca władze kurortu odnotowały wzrost wczasowiczów, którzy udają się na Mierzeję Kurońską samochodami, autami z przyczepami kempingowymi czy camperami. Od 20 czerwca do 20 sierpnia opłata za wjazd na Mierzeję Kurońską wynosi 20 euro, podczas gdy wcześniej zmotoryzowani turyści płacili 10 euro.

Pozyskane pieniądze samorząd zamierza przeznaczyć na uporządkowanie kurortu, a

dzięki zwiększeniu opłat władze miasta miały nadzieję na ograniczenie potoków samochodów.

Najwyraźniej jednak cena nie okazała się zaporowa — od 20 czerwca przez punkt kontroli w Alksnynė przejechało o 57 samochodów i o 200 camperów więcej niż przed rokiem o tej samej porze. W ubiegłym roku w ciągu całego czerwca do Neryngi wjechało około 16,2 tys. samochodów, nieposiadających zezwolenia na wolny wjazd.

zw.lt

KURIER WILEŃSKI

Ukazuje się od 1 lipca 1953 roku

Birbynių g. 4a, 02121-30 Vilnius, Lietuvos Respublika, tel./fax 260 84 44

DIENNIK NALEŻY DO EUROPEJSKIEGO STOWARZYSZENIA GAZET CODZIENNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH

POMOC POLAKOM NA WSCHODZIE

SENAT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Projekt współfinansowany w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą

Redaktor naczelny: Robert Mickiewicz (tel. 260 84 44, redaktor@kurierwilenski.lt). **Zastępca red. nac.:** Aleksander Borowik (info@kurierwilenski.lt, tel. 260 84 46) **Sekretarz redakcji:** Lucja Stankevičiūtė (tel. 260 84 47, sekret@kurierwilenski.lt) **Dziennikarze:** Honorata Adamowicz, Justyna Giedroń, Brygita Lapszewicz, Anna Pieszko, Marian Paluszkiwicz — fotoreporter **Współpracownicy:** Helena Gładkowska, Witold Janczys, Jadwiga Podmostko, Alina Sobolewska, Krzysztof Subocz, Julitta Tryk **Dział Promocji:** Andrzej Podworski — prenumerata (tel. 212 30 40, kolport@kurierwilenski.lt), Diana Kaczan — reklama (tel. 260 84 44, reklama@kurierwilenski.lt). **Wydawca:** VšĮ „Kurier Wilenski” **Druk:** VšĮ „Vilnijos žodis” **Nakład:** 3000 egz.

Materialów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie prawo do skracania i adiacji tekstów. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Opinie Czytelników zawarte w ich listach nie zawsze są zbliżone z opinią redakcji.

Redaktor dyżurny: Justyna Giedroń

Czy powstanie litewska szkoła w obwodzie kaliningradzkim?

Litewska szkoła w obwodzie kaliningradzkim może rozpocząć swoją działalność mając tylko jedną klasę, ale rodzice muszą mieć gwarancję, że oddając dziecko do pierwszej klasy na pewno ukończy ono tę szkołę, powiedziała minister oświaty RL Audronė Pitrėnienė.

„Ludzie muszą poczuć, że mają gwarancję. Jeśli rodzic zabiera swe dziecko z lokalnej szkoły i oddaje do szkoły litewskiej, to musi mieć gwarancję, że dziecko ukończy szkołę z litewskim językiem nauczania” — oświadczyła minister.

Prezes Stowarzyszenia Nauczycieli Języka Litewskiego w obwodzie kaliningradzkim Aleksas Bartnykas twierdzi, że szkoła z litewskim językiem nauczania jest potrzebna. Nie jest jednak pewien, czy wszyscy tam mieszkający Litwini będą popierali pomysł otwarcia szkoły.

Pitrėnienė poinformowa-

ła dziennikarzy, że ta kwestia zostanie przedyskutowana z Ministerstwem Spraw Zagranicznych Litwy. „Ta kwestia dotyczy nie tylko Ministerstwa Oświaty, ale również Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz całego rządu. Tu już mamy do czynienia z polityką zagraniczną. Mamy do czynienia z Rosją, która nie jest w Unii Europejskiej, dlatego nie będzie łatwo” — podkreśliła minister.

Szefowa resortu dodała, że jeszcze nie wiadomo, jaka będzie reakcja władz Rosji. „Potrzebna jest dyskusja i potrzebny jest dialog. Nie możemy podjąć decyzję w trybie jednostronnym. (...) To ma być ambitny projekt” — oświadczyła minister.

Zdaniem minister najwcześniej szkoła może zostać otwarta 1 września 2017 roku.

MSZ szacuje, że w obwodzie kaliningradzkim mieszka ok. 10 tys. Litwinów.

zw.lt

Na Brexicie najbardziej ucierpi Litwa?

Spośród krajów Europy Wschodniej na wyjściu Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej najbardziej ucierpi Litwa, ogłosiła agencja ratingowa „Standard & Poor’s”.

„Z naszej mapy Brexit wynika, że Litwa, Łotwa, Węgry i Polska najbardziej ucierpiałyby po wyjściu Zjednoczonego Królestwa z UE ze względu na ich dużą populację migrantów, przekazy pieniędzy, relacje handlowe i znaczenie funduszy unijnych dla inwestycji” — czytamy w ogłoszonym w końcu czerwca ratingu „Standard & Poor’s”.

Według obliczeń agencji, w Wielkiej Brytanii mieszka 5,4 proc. mieszkańców Litwy, ich przekazy pieniężne wynoszą 1,2 proc. produktu krajowego brutto (PKB).

Według „Standard & Poor’s”, większość część inwestycji na Litwie stanowią fundusze UE, dlatego po wyjściu Zjednoczonego Królestwa ze Wspólnoty, zmniejszy się budżet unijny, co boleśnie odczują również Litwa.

Przekazy pieniężne na Litwę zza granicy w roku ubiegłym wyniosły około 1mld euro, czyli prawie 3 proc. PKB. Niemal czwartą część tej sumy stanowią jedynie przelewy z Wielkiej Brytanii.

W ocenie agencji, Litwa jest na pierwszym miejscu spośród krajów, które mogą stracić na Brexicie (indeks — 3,44), druga jest Łotwa (3,32), dalej idą Węgry (2,28), Polska (2,03), Słowacja (1,69), Estonia (1,63). Najmniej do stracenia ma Rosja (0,01 proc.).

L24.lt

PULS KURIERA

ZDJĘCIE DNIA

Do gdyńskiego portu zawinął amerykański okręt wojenny „Mount Whitney”
Fot. EPA-ELTA

KOMENTARZ DNIA

Pogrzeb i pogrzeb rozumu

Każdy wcześniej czy później zostaje dotknięty tragedią, jaką jest śmierć bliskiej osoby. Sytuacje takie są ciężkie nie tylko ze względu na stratę, ale także i na wydatki oraz kłopoty związane z pogrzebem. Posłanka partii „Związek Ojczyzny” Vida Marija Čigriejienė chce, by kłopotów było więcej.

Państwo litewskie wypłaca osobie, zajmującej się pochówkiem, 304 euro, jako mające pokryć część kosztów pogrzebu — właśnie część, bo wiadomo, że ceny są wyższe. Nie jest to duża kwota, szczególnie w porównaniu do Polski, gdzie zasiłek pogrzebowy wynosi 4 000 złotych (ok. 1 000 euro). Ale i tak posłanka Čigriejienė uznała, że to za dużo, by dawać te pieniądze bliskim zmarłego — i zamiast tego chce je przekazywać tylko zakładom pogrzebowym. Argumentuje swój pomysł tym, że środki te mogą „zostać wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem”. A co z rodzinami, które same troszczą się o pochówek i nie korzystają z usług domów pogrzebowych? Im się nie należy? A jak potem rozliczać te środki przed państwem? Pytań i o techniczne sprawy, i — przede wszystkim — o zdrowy rozsądek posłanki jest o wiele więcej. Vida Marija Čigriejienė zasłynęła kiedyś stwierdzeniem, że z Polakami w Kownie sobie „poradzono”, to na Wileńszczyźnie też „poradzają”. Widocznie, poza Polakami, nienawidzi też bliskich osób zmarłych.

Józef Leszczyć

CYTAT DNIA

„Decyzja rządu o dezaprobowaniu propozycji sprzedaży alkoholu osobom od lat 20 oraz sprzedaży go wyłącznie w sklepach wyspecjalizowanych powstrzymuje wysiłki zmierzające do zmniejszenia alkoholizmu na Litwie” — w komunikacie prasowym oświadczył starosta sejmowej frakcji Związku Ojczyzny-Chrześcijańskich Demokratów Litwy Andrius Kubilius

LICZBA DNIA

85 proc. gospodarstw domowych Litwy, zgodnie z prognozą komitetu rozwoju społeczeństwa informacyjnego, w roku 2020 będzie miało dostęp do internetu

W Krawczunach Polacy uczcili bohaterów Wileńszczyzny

ze str. 1 »

Uroczystej Mszy świętej przewodniczył ks. Józef Aszkiełowicz.

„Jesteśmy w tym wyjątkowym miejscu, by uczcić pamięć synów Ziemi Wileńskiej, którzy oddali swoje życie” — powiedział kapłan, rozpoczynając modlitwę.

Zebrani modlili się za wszystkich polskich żołnierzy, którzy polegli w walce w czasie II wojny światowej, a także tych, którzy zostali zamordowani w sowieckich obozach. Modlitwą otoczono także ofiary zbrodni na Wołyniu i Polaków zamordowanych w podwileńskich Ponarach.

W imieniu prezydenta RP hołd poległym oddał sekretarz stanu, szef gabinetu prezydenta RP Adam Kwiatkowski. Kwiaty złożyła również przewodnicząca Polsko-Litewskiej Grupy Parlamentarnej Iwona Arent oraz wiceprzewodniczący Grzegorz Janik. Obecna była również delegacja Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych z p.o. szefa Urzędu, Janem Józefem Kasprzykiem.

Pamięć poległych uczcili także przedstawiciele wydziału konsularnego i ambasady RP w Wilnie, Związku Polaków na Litwie, kombatantów, żołnierzy AK i oczywiście harcerzy. Ale nie tylko oni pamiętają o bohaterach. Wśród składających kwiaty nie brakowało dzieci przeprowadzonych przez babcie i dziadków na tę niezwykłą lekcję polskiej historii.

Widowiskowego charakteru uroczystościom nadawała obecność polskich ułanów — uczestników IV Rajdu

Ułańskiego „Wileńszczyzna — zarys historyczny” oraz członków Wileńskiego Klubu Rekonstrukcji Historycznej garnizonu w Nowej Wilejce. Program artystyczny przygotowany został natomiast przez Wielofunkcyjne Centrum Kultury w Rudominie.

***

Bitwa pod Krawczunami była końcowym akordem bitwy wileńskiej. Drugie Zgrupowanie AK spotkało się w niej z resztką niemieckiego garnizonu Wilna (3 tys. ludzi), która przebiła się z sowieckiego okrążenia nad ranem 13 lipca.

W wielogodzinnej walce w okolicach wsi Krawczuny-Nowosiółki obie strony poniosły znaczne straty. Poległo lub zaginęło ok. 100 żołnierzy AK, w tym dowódca 1. Brygady Wileńskiej AK por. Czesław Grombaczewski „Jurand”. Straty niemieckie wyniosły zaś kilkuset zabitych i wziętych do niewoli. Tego samego dnia żołnierze AK zawiesili biało-czerwoną flagę na wieży Giedymina. □

Hlona Lewandowska
Fot. Marian Paluszkiewicz

W imieniu prezydenta RP hołd poległym oddał sekretarz stanu, szef gabinetu prezydenta RP Adam Kwiatkowski

By uczcić pamięć poległych, co roku o godz. 15 odprowadzana jest uroczysta Msza święta w Krawczunach

OPERACJA „OSTRA BRAMA” — EPILOG

W czasie walki, jak i przez kilka dni po jej zakończeniu, relacje polsko-sowieckie układały się w miarę poprawnie. Radiodepesza wysłana 14 lipca do Londynu przez dowódcę Okręgu AK Nowogródek, cichociemnego, ppłk. Adama Szydłowskiego „Poleszuka” informowała: „Wilno zdobyte przy znacznym udziale AK, która weszła do miasta. Duże zniszczenia i straty. Stosunki z armią sowiecką poprawne. Rozmowy w toku. Wilno przeżywa bardzo krótką, ale jakże radosną chwilę wolności. 14 lipca polskość miasta bije w oczy. Pełno naszych żołnierzy. Polska służba obrony przeciwlotniczej. W fabrykach i warsztatach tworzą się komitety i zarządy polskie. Władze administracyjne ujawnią się w najbliższym czasie. Litwinów nie ma”.

Jednak, zgodnie z sowieckim planem, polska flaga nie miała długo powiewać nad miastem. Już trzy dni później sowieci skrycie aresztowali w Wilnie ppłk. „Wilka”, a po południu liczną grupę oficerów AK zaproszonych na odprawę do wsi Bogusze. Od świtu następnego dnia przystąpili zaś do rozbrajania oddziałów AK. Mimo prób wydostania się z okrążenia i przyjęcia walki w Puszczy Rudnickiej, większość polskich oddziałów złożyła broń lub rozwiązała się. Tysiące żołnierzy osadzono w obozie w Miednikach, a wobec odmowy wstąpienia do podporządkowanej sowieckim armii Berlinga wywieziono ich wkrótce w głąb ZSRS i przymusowo wcielono w szeregi Armii Czerwonej.

Potok przemytu papierosów z Białorusi zmniejszył się, ale nadal płynie

W tym roku na Litwie liczba papierosów z przemytu stopniowo się zmniejszyła, ale nadal sporo nielegalnych papierosów trafia z Białorusi. Według badań przeprowadzonych przez spółkę „Nielsen”, w drugim kwartale tego roku papierosy z przemytu stanowiły 17,7 proc. całego rynku tytoniowego na Litwie. W porównaniu z ostatnim kwartałem 2015 roku, nielegalny rynek zmniejszył się o 1,9 punktu procentowego.

Podstawowa przyczyna przemytu papierosów — wielka różnica w cenie papierosów legalnych i nielegalnych. Dlatego konsumenci wolą przerzucać się na papierosy z przemytu. Zwalczanie przemytu papierosów sposobami gospodarczymi jest trudne, gdyż państwo dąży i będzie dążyło do zmniejszania palenia papierosów poprzez zwiększanie akcyzy. Dlatego w najbliższym czasie pomyślność w zwalczaniu kontrabandy papierosów będzie raczej zależała od kontroli granicy litewsko-białoruskiej oraz skutecznych sankcji. Jak wynika z badania, większa część nielegalnych papierosów nadal przemykana jest z Bia-

lorusi. Na przykład, w drugim kwartale 2015 roku przemyt z Białorusi stanowił 74,1 proc., w czwartym — 79,9 proc., a w drugim kwartale tego roku — 82,3 proc. Większa część nielegalnych papierosów trafia na Litwę z zakładu „Grodno Tobacco” z Białorusi.

Mimo że liczba papierosów z przemytu na rynku nieco się zmniejsza, ale załatanie dziury na sąsiedniej granicy nadal pozostaje zadaniem priorytetowym. Jak wynika z badania, w drugim kwartale najwięcej papierosów z przemytu znaleziono w Radziwiliszkach (36,5 proc.), Taurogach (33 proc.) i Szawlach (26,2 proc.). A naj-

mniej w Kłajpedzie (10,8 proc.), Połądze (10 proc.) i Płungianach (8 proc.). Z czasem zmienia się nie tylko skala i kierunki przemytu, ale też zachowanie przestępców.

Z powodu ostrzejszej ochrony granicy litewskiej, niemała część nielegalnych produktów trafia na Litwę przez granice wewnętrzne UE, czyli przez inne kraje, np. Łotwę, Estonię. Jednak większość papierosów z przemytu jest wwożona na Litwę w niedużych ilościach i sprzedawana na targowiskach czy w miejscach, gdzie grozi odpowiedzialność administracyjna, ale nie karna.

Opr. S. B.

Podstawowa przyczyna przemytu papierosów — wielka różnica w cenie papierosów legalnych i nielegalnych Fot. archiwum

Polacy i Niemcy wspólnie z Litwinami zbudują spalarnię odpadów w Wilnie

Konsorcjum, w którym udziały mają niemiecki Steinmüller Babcock Environment GmbH, polski Budimex S.A. i UAB Kauno dujotiekio statyba, a najlepszą ofertę kotłową na biomasę przedstawiła polska spółka akcyjna Rafako, zostało wybrane na wykonawcę spalarni odpadów w Wilnie.

Wartość oferty wynosi 178,29 mln euro. Łączna wartość prac — 327,9 mln euro.

Liderem konsorcjum jest

Steinmüller Babcock Environment, który posiada 39,26 proc. udziałów, a na Budimex przypada 48,46 proc. Skład konsorcjum uzupełnia jeszcze UAB Kauno dujotiekio statyba (12,28 proc.). Zamawiającym jest JSC „Vilniaus kogeneracinė jėgainė”.

Urządzenie do spalania odpadów będzie posiadało około 18 MW mocy energetycznej oraz 53 MW mocy cieplnej. Natomiast kocioł na spalanie biomasy będzie posiadał moc odpowiednio 70 MW oraz 174 MW.

Umowa ma być podpisana w ciągu 15 dni, prace rozpoczną się w ciągu 9 miesięcy od dnia podpisania kontraktu. Zakończenie robót powinno nastąpić w ciągu 32 miesięcy od wydania polecenia rozpoczęcia prac.

Jest to pierwszy projekt, z którego środki finansowe zostaną przeznaczone z tzw. planu Junckera, ok 190 mln euro. Umowa z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym ma być podpisana do końca lipca.

„VŽ”

KRÓTKO

Hindusi zainteresowani litewskim grochem

Zbiory grochu i fasoli będą o 50 proc. większe niż przed ro-

kiem. Uwagę na litewski groch zwróciła indyjska kompania, handlująca produkcją rolną w całym regionie azjatyckim. W 2014 roku powierzchnia plantacji stanowiła 41 tys. hektarów, zaś w roku bieżącym zadeklarowano ponad 154 tys. hektarów.

Domy dziecka a sąsiedztwo

Dwie trzecie mieszkańców Litwy nie życzyliby sobie sąsiedztwa domu dziecka. W opinii ekspertów adopcja dzieci jest dziedziną otoczoną wieloma stereotypami i mitami, zaś mieszkańcom Litwy brakuje tolerancji, wyrozumienia i przyjaznego stosunku do dzieci z domów dziecka. Badania wskazują, że zaledwie 1 na 10 mieszkańców nie sprzeciwiłby się sąsiedztwu placówki, w której mieszkają wychowankowie z zaburzeniami psychiki.

Wzrost kosztów siły roboczej w UE

Zgodnie z danymi Eurostatu, wzrost kosztów siły roboczej w I kwartale br., w porównaniu z I kwartałem poprzedniego roku, był w krajach bałtyckich jednym z najwyższych wśród 28 krajów UE. Na Litwie koszt godziny pracy w ciągu roku zwiększył się o 6,1 proc., na Łotwie o 4,7 proc., a w Estonii — o 6,9 proc. Koszt wynagrodzeń na Litwie w ciągu roku zwiększył się o 6,1 proc., a w przypadku innych kosztów pracy (składki ubezpieczeń społecznych i in.) wzrost wyniósł 5,3 proc.

Strony przygotowano na podstawie BNS i PAP

KRONIKA
KRYMINALNAPostrzelony
z broni palnej

We wtorek w Wilnie z broni palnej został zraniony człowiek. Około godz. 11 do szpitala w Wilnie z ul. Żalgirio przywieziono mężczyznę (ur. 1975) z raną postrzałową nogi. Tego dnia nieznanymi osobnikami postrzelili go z niezidentyfikowanej broni palnej. Ranny mężczyzna leczy się ambulatoryjnie. Inny uczestnik (ur. 1983) konfliktu został hospitalizowany.

W Połądze w morzu
utonął człowiek

We wtorek po południu w Połądze utonął w morzu jeszcze niezidentyfikowany starszy mężczyzna. Niestety wydarzyło się około godz. 18. Wczasowicze zobaczyli, że w odległości około 15 metrów od brzegu miota się w wodzie mężczyzna. Tonącego człowieka zauważyli również ratownicy, których najbliższy posterunek od miejsca wypadku był odległy około 250 metrów. Wydobycy z wody człowieka zaczęli cucić ratownicy, następnie reanimacją zajęła się ekipa karetki pogotowia, ale jej wysiłki okazały się daremne.

Za łapówkę chciała
uniknąć rewizji

W poniedziałek wilenianka chcąc uniknąć rewizji w swoim domu zaproponowała łapówkę policji kryminalnej. Aby zapobiec rewizji w jej domu przy ul. S. Dariusz ir S. Girėno oraz zatrzymania kobieta (ur. 1986) chciała wręczyć śledczym policji kryminalnej 50 euro łapówki. W związku z próbą przekupienia wszczęto postępowanie dowodowe.

Kalwaryjscy pogranicznicy zatrzymali
skradziony w Norwegii mercedes

Funkcjonariusze strażnicy kalwaryjskiej zatrzymali luksusowy wyprodukowany w roku ubiegłym Mercedes Benz C250 BLUETEC 4MATIC, którego poszukiwanie jako skradzionego w Norwegii ogłoszono dzień wcześniej.

Prowadzącego auto obywatela tego państwa umieszczono w areszcie. We wtorek wieczorem funkcjonariusze strażnicy kalwaryjskiej z Jednostki Orańskiej Służby Ochrony Granicy Państwowej (SOGP) w pobliżu wsi Salaperaugis zatrzymali do kontroli opuszczający Polskę samochód Mercedes Benz C250 BLUETEC 4MATIC, prowadzony przez 24-letniego obywatela Norwegii.

Auto (rok prod. 2015) miało tablice z numeracją norweską. Kalwaryjska straż graniczna niebawem wyjaśniła, że poszukiwanie tego ekskluzywnego auta jako skradzionego w Norwegii została ogłoszone dzień wcześniej – 11 lipca.

Jednostka Orańska SOGP w związku z powyższym faktem wszczęła postępowanie dowodowe.

Grozi za to ograniczenie

wolności, areszt bądź pozbawienie wolności do 2 lat. Obywatela Norwegii straż graniczna po przesłuchaniu umieściła w areszcie, a mercedes prze-

chowuje strażnica kalwaryjska. W tym roku funkcjonariusze SOGP ogółem zatrzymali już 63 prawdopodobnie skradzione samochody.

Obywatela Norwegii straż graniczna po przesłuchaniu umieściła w areszcie, a mercedes przechowuje strażnica kalwaryjska **Fot. VSAT**

Dochodzenia w sprawie narkotyków

Policja wybrzeża morskiego tego lata wszczęła sześć postępowań dowodowych w związku z nielegalnym dysponowaniem narkotykami.

Dwa postępowania dowodowe rozpoczęli śledczy komisariatu policji w Neryndze. Jako podejrzanych o nielegalne obroty narkotykowe przesłuchano dwoje ludzi zatrzymanych na drodze Smiltynė-Nida. U wczasowiczów z Kowna i Wilna znaleziono narkotyki i dopalacze: ekstazy, kokainę, konopie i LSD.

Cztery postępowania dowodowe wszczął komisariat policji w Połądze. Sprowadze-

ni do komisariatu z powodu bójki wileńskich nastolatków z Połagi mieli domniemane konopie.

Gdy w porze nocnej patrol policyjny sprawdził samochód zamieszkałego w Kłajpedzie 19-letniego Holendra, w nim również znalazł konopie.

Jeszcze jeden przypadek nielegalnego dysponowania narkotykami zdemaskowano dzięki wczasowiczom. U zakwaterowanego w willi 19-lata z Kłajpedy znaleziono cztery paczuski narkotyków.

Funkcjonariusze portowej policji kryminalnej z powodu dystrybucji narkotyków zatrzymali też mieszkańca Kretynki (ur. 1992). Prawdo-

podobnie sprzedał on narkotyki swemu rówieśnikowi z Połagi. Podczas rewizji jego samochodu znaleziono i zarekwirowano domniemany narkotyk – kokainę.

Podczas rewizji w jego miejscu zamieszkania w Połądze wykryto kokainę, wagi i prawdopodobnie pochodzące z procederu pieniądze.

Kłajpedzka policja zamierza kontynuować walkę z narkotykami w kurortach, zwłaszcza podczas masowych imprez.

Za nielegalne dysponowanie narkotykami i dopalaczami w celu ich rozpowszechniania grozi kara pozbawienia wolności od 2 do 15 lat.

Aresztowano trzech sprawców włamania do komisju z bronią

Policja w Baton Rouge w stanie Luizjana, gdzie w sobotę doszło do włamania do komisju z bronią, zatrzymała we wtorek trzech spośród czterech podejrzanych o ten czyn i odzyskała 6 sztuk broni palnej z 8 skradzionych.

Zdaniem policji w Luizjanie, sobotnie włamanie do komisju miało bezpośredni związek z przygotowaniem do rozprawy z policją po zabójstwie dwóch czarnych mężczyzn i brutalnym stłumieniu antypolicyjnych demonstracji w Baton Rouge.

Pierwszy z dwóch zabitych przez policję Afroamerykanów, Alton Sterling, zginął właśnie

w tym mieście (drugi, Philando Castile, został zastrzelony w stanie Minnesota). Strzelanina w Dallas była, jak utrzymywał jej sprawca, odpowiedzią na brutalność policji wobec Afroamerykanów i zabicie przez funkcjonariuszy Sterlinga i Castile.

„Intencją włamywaczy było uderzenie w policję” — poinformował szef policji w Baton Rouge. Cała trójka przebywa w policyjnym areszcie. Wszyscy są Afroamerykanami. Nie ukrywają, że strzelanina w Dallas, w wyniku której śmierć poniosło 5 policjantów, była dla nich źródłem inspiracji.

„Są to bardzo młodzi ludzie”

— pisze Agencja Associated Press. „Pierwszy ma 17, drugi 20, a trzeci 13 lat”.

Policja nadal poszukuje czwartego włamywacza oraz brakujących dwóch sztuk broni.

Policja w Baton Rouge znalazła się w ogniu krytyki w związku z nieproporcjonalnym zastosowaniem siły wobec demonstracji antyrządowych. Zdaniem takich organizacji jak Amnesty International czy Amerykańska Unia Wolności Obywatelskich „policja zastosowała nieuzasadnioną przemoc i wojskowe metody walki wobec pokojowych demonstrantów”.

KRONIKA KRYMINALNA

Dwa lata więzienia dla islamisty

Sąd we Frankfurcie nad Menem skazał we wtorek na dwa lata pozbawienia wolności 21-letniego islamistę, który w Syrii pozował do zdjęć na tle wbitych na żerdzie obciętych głów żołnierzy wojsk rządowych. Sędziowie uznali czyn oskarżonego za zbrodnię wojenną. Pochodzący z Offenbach mężczyzna udał się wiosną 2014 roku do Syrii, by wziąć udział w walce po stronie dżihadystów. Wkrótce potem powstały zdjęcia stanowiące materiał dowodowy w procesie.

Protesty w trzech więzieniach Rumunii

Więźniowie w trzech zakładach karnych w Rumunii protestują przeciwko złym warunkom, podpalając ubrania i prowadząc głodówki. Protest rozpoczął się w tym tygodniu w więzieniu o zaostrowym rygorze w Jassach na północnym wschodzie kraju; więźniowie podpalili tam celę. Później protesty rozpoczęły się w dwóch innych zakładach karnych.

Oskarżenia o udział w grupie przestępczej

11 osób, pochodzących głównie z Rosji i Ukrainy, zatrzymano we wtorek w Barcelonie pod zarzutem powiązań ze zorganizowaną grupą przestępczą. Postawiono im także zarzut prania brudnych pieniędzy i fałszerstwa.

Strony przygotowano na podstawie BNS i PAP

Dramatyczny bilans największej katastrofy kolejowej we Włoszech

27 zabitych, 50 rannych to najnowszy, wciąż prowizoryczny, bilans katastrofy kolejowej w Apulii na południu Włoch, gdzie czołowo zderzyły się we wtorek pociągi jadące z prędkością 100 km na godzinę. Jako prawdopodobną przyczynę katastrofy wskazano błąd ludzki. Media podkreślają, że dramatyczny bilans największej od lat katastrofy kolejowej we Włoszech stale rośnie, ponieważ z kilku doszczętnie zniszczonych wagonów nadal wydobywane są kolejne ciała ofiar.

Jeden z maszynistów zginął, drugi jest w stanie ciężkim.

„To niedopuszczalna tragedia” — oświadczył prezydent Włoch Sergio Mattarella. Premier Matteo Renzi, który wieczorem odwiedził miejsce katastrofy, zażądał wyjaśnienia wszystkich okoliczności wypadku i stwierdził, że to, co się stało, wywołuje też „wściekłość”.

Do zderzenia doszło na linii kolejowej Andria-Corato niedaleko Bari, obsługiwanej przez prywatną spółkę. W miejscu tym jest jeden tor. Komunikat o tym,

że jest wolny, przekazywany jest na tej traktacji drogą telefoniczną. Nie ma tam automatycznego systemu sygnalizacji.

Media podały, że już przed laty uznano, że trasa ta jest wysoce niebezpieczna, jednak mimo to zezwolono, by dalej odbywał się na niej ruch kolejowy. W pociągach byli dojeżdżający pracownicy i studenci, a także tury-

ści, którzy jechali na lotnisko Bari Palese. Prokuratura, która prowadzi dochodzenie w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci wielu osób, za najbardziej prawdopodobną przyczynę uważa błąd ludzki. W ostatnich godzinach z wraku zniszczonej lokomotywy wydobyto „czarną skrzynkę” jednego z pociągów.

W Apulii na południu Włoch, czołowo zderzyły się we wtorek pociągi jadące z prędkością 100 km na godzinę
Fot. archiwum

SPRINTEM

Contador w Rio
nie wystartuje

Alberto Contador, który w niedzielę wycofał się z kolarskiego wyścigu Tour de France, nie wystartuje w zbliżających się igrzyskach w Rio de Janeiro. Hiszpan potrzebuje czterech tygodni, by wyleczyć urazy, jakich doznał podczas „Wielkiej Pętli”.

„Leczenie ma trwać około czterech tygodni, więc powinienem być zdrowy na rozpoczynającą się 20 sierpnia Vuelte a Espana. Niestety praktycznie wykluczony jest mój start w igrzyskach” — powiedział Hiszpan.

Milik pozostaje w Ajaksie

Ajax Amsterdam osiągnął porozumienie z Arkadiuszem Milikiem w kwestii jego pozostania w tym klubie na najbliższy sezon. Piłkarz reprezentacji Polski urlop po Euro 2016 zakończy 22 lipca. Milik miał kilka poważnych ofert. Według nieoficjalnych informacji najbardziej zainteresowane nim były włoskie kluby, m. in. Juventus Turyn i SSC Napoli.

Koszykarze Litwy zmiażdżyli Holendrów

Reprezentacja Litwy w koszykówce, która przygotowuje się do nadchodzących Igrzysk Olimpijskich w Rio de Janeiro, rozegrała kolejny pojedynek towarzyski. Litwini zmiażdżyli rywali, wygrywając z reprezentacją Holandii 84:61. Podopieczni Jonasa Kazlauskasa dominowali na parkiecie od pierwszych minut. Po raz pierwszy w cyklu przygotowawczym w barwach reprezentacji na boisku pojawił się Jonas Mačiulis, który w ciągu 18 minut zdobył 6 punktów.

ME 2016 — ciekawostki i statystyki

298 Islandczyków oglądało inny program telewizyjny w czasie meczu tego kraju z Anglią w 1/8 finału piłkarskich Mistrzostw Europy we Francji, a całkowity przychód z turnieju wyniósł 1,93 miliarda euro. Te i inne statystyki podał brytyjski serwis BBC.

Islandia była jedynym zespołem, który zdobył bramkę w każdym meczu Euro 2016. Debiutanci zanotowali w fazie grupowej remis z Portugalią i Węgrami (po 1:1) oraz zwycięstwo z Austrią 2:1, następnie pokonali Anglię 2:1, a w ćwierćfinale ulegli Francji 2:5. Najwięcej goli strzeliła Francja — 13. Jedyną drużyną, która nie trafiła do siatki ani razu, była rywalizująca w grupie z Polską Ukraina.

- W poniedziałek 27 czerwca mecz Islandii z Anglią (2:1) obejrzało ok. 150 tysięcy widzów, a inne programy w tym czasie wybrało tylko 298 osób.

- Sześciu z 24 uczestników Euro 2016 zdobyło ponad połowę wszystkich 108 bramek, które padły na turnieju. Średnią znacząco podniosły: Francja, Walia, Portugalia, Belgia, Islandia i Niemcy.

- Najwięcej podań — 3 574 — zanotowali Niemcy, którzy utrzymywali się przy piłce przez średnio 67,2 procent czasu gry. Na drugim biegunie jest Irlandia Północna, która w czterech meczach wykonała zaledwie 640 podań — o 47 więcej niż pomocnik reprezentacji mistrzów świata Toni Kroos.

- Portugalczyk Cristiano Ronaldo oddał w siedmiu meczach 122 strzały — ponad dwa razy więcej niż jakikolwiek inny zawodnik na jednym turnieju od 1980 roku. We wszystkich 21 występach

w karierze w ME napastnik Realu Madryt 43-krotnie próbował trafić do siatki z rzutu wolnego, ale nie udało mu się to ani razu.

- Niemiec Thomas Mueller pozostaje bez gola w 11 występach w ME. Dla porównania, w 13 meczach MŚ zdobył 10 bramek. Na Euro 2016 miał kontakt z piłką w polu karnym rywala 44 razy — najczęściej ze wszystkich piłkarzy.

- Mecze Euro 2016 pokazało ponad 130 stacji telewizyjnych w ponad 230 krajach. Średnio każde spotkanie obejrzało ok. 130 milionów widzów, a transmisję z meczu otwarcia Francja — Rumunia (2:1) śledziło ponad 200 milionów osób. To o 30 procent więcej niż pierwszy mecz Euro 2012 pomiędzy Polską a Grecją (1:1).

- Przychód z turnieju wliczono na 1,93 miliarda euro. To o 34 procent więcej niż przed czterema laty, ale wtedy rozegrano o 20 meczów mniej. Z tytułu praw telewizyjnych pozyskano 1,05 mld, od sponsorów — 480 mln, a kibice na pobyt i bilety wydali 400 mln.

- Koszty wyniosły ok. 1,1 miliarda euro, z czego 301 mln przeznaczono na premie dla krajowych federacji piłkarskich, a kolejne 150 mln — na wynagrodzenia dla klubów, których zawodnicy uczestniczyli w turnieju. Całkowity dochód z Euro 2016 wyniósł ok. 830 milionów euro.

- W celu obsługi Euro 2016 zatrudniono tymczasowo 100 tysięcy osób. Jedna czwarta z nich zachowała posady po zakończeniu turnieju.

Thomas Mueller pozostaje bez gola w 11 występach w ME. Dla porównania, w 13 meczach MŚ zdobył 10 bramek Fot. archiwum

Wkrótce raport WADA o rosyjskich olimpijczykach z Soczi

Raport Światowej Agencji Antydopingowej (WADA) dotyczący manipulacji przy próbkach rosyjskich sportowców biorących udział w igrzyskach olimpijskich w Soczi przed dwoma laty zostanie opublikowany 18 lipca.

Kanadyjski prawnik Ri-

chard McLaren został wyznaczony przez WADA do zbadań doniesień o nieprawidłowościach przy badaniach próbek rosyjskich olimpijczyków. Były szef moskiewskiego laboratorium antydopingowego Grigorij Rodzenkow przyznał, że ukrywał pozytywne wyniki testów we współpracy

z Rosyjską Agencją Antydopingową (RUSADA) i służbami działającymi na polecenie władz państwowych. Zamieszanych w aferę miało być 15 medalistów z Soczi.

Raport McLarena zostanie opublikowany niespełna trzy tygodnie przed rozpoczęciem igrzysk w Rio de Janeiro.

Rozpoczyna się walka o tytuł mistrza Europy w jeździe na żuźlu

Sobotnie zawody w niemieckim Guestrow rozpoczną rywalizację o tytuł mistrza Europy w jeździe na żuźlu. W składającym się z czterech rund cyklu weźmie udział 15 zawodników, w tym trzech Polaków — Janusz Kołodziej, Krzysztof Kasprzak i Przemysław Pawlicki.

Pozostałe turnieje odbędą się w łotewskim Daugavpils, rosyjskim Togliatti oraz Rybniku. Na każdą rundę składać się będzie 20 wyścigów serii zasadniczej, po której zakończeniu dwóch najlepszych zawodników uzyska bezpośrednio awans do finału. Żuźlowcy z miejsc od trzeciego do szóstego o dwa pozostaje miejsce rywalizować będą w dodatkowym, niepunktowanym biegu.

Mistrzowski tytuł zdobędzie zawodnik, który w czterech imprezach uzyska największą liczbę punktów.

W gronie 15 zawodników biorących udział w mistrzostwach jest pięciu najlepszych żuźlowców ostatniej edycji — broniący tytułu Rosjanin Emil Sajfutdinow, Duńczyk Nicki Pedersen, Szwed Antonio Lindbaeck, Słowak Martin Vaculik oraz piąty przed rokiem Kołodziej.

W zawodach weźmie też udział siedmiu zawodników, którzy przeszli przez 4-etapowe kwalifikacje zakończone finałem w niemieckim Olching. Wśród nich jest dwóch Polaków — Ka-

Rosjanin Emil Sajfutdinow podczas zawodów w Guestrow będzie bronił tytułu mistrza Europy **Fot. emilracing.com**

sprzak i Pawlicki, trzech Duńczyków — Anders Thomsen, Hans Andersen i Leon Madsen oraz Szwed Peter Ljung i startujący w szwedzkich barwach Fin Joonas Kylmaekorp.

Stawkę uzupełniło trzech żuźlowców z przyznaną przez organizatorów „dzięką kartą”: Rosjanin Grigorij Łaguta, Łotysz Andrzej Lebediew oraz Czech Vaclav Milik. Zawodnikami rezerwowymi tegorocznego cyklu będą Niemiec Martin Smolinski oraz Włoch Nicolas

Covatti. W gronie faworytów mistrzostw wymieniani są m. in. obrońca tytułu Sajfutdinow oraz dwóch żuźlowców biorących również udział w Grand Prix — Pedersen i Lindbaeck. Organizatorzy cyklu z firmy One Sport, którzy posiadają prawa do organizacji imprezy do 2025 roku, poinformowali na wtorkowej konferencji prasowej w Warszawie, że w przyszłości chcieliby promować imprezę szczególnie w krajach Europy Wschodniej oraz w Niemczech. □

Ślub jednej z najśłynniejszych sportowych par

Serbska tenisistka Ana Ivanovic i niemiecki piłkarz Bastian Schweinsteiger wzięli we wtorek ślub. Informacja o miejscu uroczystości, która odbyła się w Wenecji, przez dłuższy czas była pilnie strzeżona.

Jak podały media, we wtorek odbył się ślub cywilny, a dzień później zaplanowana jest uroczystość w kościele.

Niespełna 32-letni piłkarz i młodsza o trzy lata tenisistka przybyli łodzią do Ratusza przy Wielkim Kanale, gdzie się pobrali. Serbka miała na sobie długą i prostą białą suknię, a

Niemiec granatowy garnitur. Po trwającej ok. pół godziny ceremonii państwo młodzi wraz z gośćmi udali się do luksusowego hotelu, który wynajęli w całości do środy.

Ivanovic i Schweinsteiger stanowią jedną z najśłynniejszych sportowych par ostatnich lat. Spotykają się od lata 2014 roku. Informacje o planowanym ślubie przekazała mediom niechętny koleżanka z kortu Serbki — Angelique Kerber tuż po wygrananiu styczniowego Australian Open. Niemka polskiego pochodzenia nie zdradziła jednak

wówczas daty. O niej zaczęto mówić głośno w połowie czerwca. Według dziennikarzy, pierwotnie uroczystość miała się odbyć 5 lipca, ale została przesunięta o tydzień ze względu na piłkarskie Mistrzostwa Europy, w których brali wówczas udział Niemcy. Do samego końca zaś w tajemnicy trzymano miejsce ceremonii. W minioną sobotę stan cywilny zmieniła także inna tenisistka — Słowaczka Dominika Cibulkova, która kilka dni wcześniej wyeliminowała Agnieszkę Radwańską w 1/8 finału Wimbledonu. □

SPRINTEM

Strajk piłkarzy w Chile

Związek zawodowy piłkarzy chilijskich rozpoczął strajk, aby wymusić na krajowej centrali (ANFP) zmianę regulaminu rozgrywek dotyczących awansu i spadku z dwóch najwyższych lig. Strajk może spowodować, że sezon nie rozpocznie się, jak planowano 22 lipca. ANFP podjął decyzję, że po zakończeniu sezonu 2016/2017 pierwszą ligę opuści tylko jeden klub, na którego miejsce wejdzie najlepszy drugoligowy. Poprzednio z ekstraklasą zżegnały się dwa.

US Open: rekordowa pula nagród

W puli nagród tegorocznej edycji wielkoszlemowego turnieju tenisowego US Open będzie rekordowe 46,3 miliona dolarów. Triumfatorzy nowojorskiej rywalizacji w singlu zarobią po 3,5 mln USD. Pieniądze wypłacane za przejście każdej rundy są większe o ok. 10 procent w porównaniu z ubiegłorocznym turniejem. Finałisti singlowych zmagani otrzymają po 1,75 mln, a tenisiści, którzy zakończą występ na meczu otwarcia, po 43 300 dol. Zwycięskie deble mogą liczyć na czeka na 625 tys.

Pokonała raka i jedzie do Rio

Inge Dekker, u której w lutym zdiagnozowano raka szyjki macicy, a w marcu przeszła operację, znalazła się w holenderskiej kadrze pływackiej na igrzyska w Rio de Janeiro.

30-letnia zawodniczka ma na koncie trzy medale olimpijskie. Złoty krążek przywozila z Pekinu (2008), srebrny z Londynu (2012), a brązowy z Aten (2004).

Strony przygotował
Witold Janczys

Poznaniacy po raz kolejny w Wilnie

Każdego roku nie w tradycyjny sposób, bo na motocyklach, do Wilna przybywają poznaniacy. Redakcję „Kuriera Wileńskiego” odwiedził ks. Edmund Jaworski z 5-osobową grupą bajkerów z Poznania. Wczoraj odbyła się msza święta w Ostrej Bramie, którą celebrował ks. Edmund Jaworski w intencji przyjaciół i dobroczyńców.

— Cel naszej podróży nie zmienia się od lat. Pan Zygmunt Klonowski, prezes „Kuriera Wileńskiego” jest wolontariuszem Komitetu „Poznaniacy Rossie”. Robi lwią część pracy, bo to właśnie on załatwia wszystkie sprawy biurokratyczne, umawia się z firmami. My jesteśmy w Poznaniu, nie możemy tutaj niczego dopilnować. Gdyby nie było pana Zygmunta, to Komitet nie miałby w ogóle prawa istnienia. Jesteśmy mu za to bardzo wdzięczni — powiedział ks. Edmund Jawor-

ski. Książd nie lubi mailowego kontaktu, nawet telefonicznego.

— Uważam, że musi być spotkanie osób, aby usiąść za stołem i porozmawiać o sprawach. Każda sprawa musi rozwijać się, o każdą sprawę trzeba dbać. Zygmunt Klonowski

jest jednym z założycieli tego Komitetu, gdyż jest z nami od pierwszych dni jego istnienia. W 2000 roku po raz pierwszy przyjechaliśmy do Wilna i poprosiliśmy, żeby pan Zygmunt był naszym przedstawicielem na Litwie, łącznikiem pomię-

dzy Rossą, a Poznaniem. On na to się zgodził. Gdyby nie było pana Zygmunta, zebrali byśmy pieniądze, ale nie wiedzielibyśmy, co z nimi zrobić. Te nasze spotkania są bardzo ważne — zaznaczył. □

Honorata Adamowicz

Książd Edmund Jaworski przybył do Wilna z 5-osobową grupą bajkerów z Poznania Fot. Witold Janczys

Rodacy z Kolna w Kiejdanach

9-10 lipca Kiejdany gościły trzy autokary rodaków z okolic Kolna z wójtem gminy Józefem Bogdanem Wiśniewskim na czele. Podróż zorganizował dyrektor Centrum Kultury Gminy Kolno Marcin Sekściński. Integracyjne spotkanie z rodakami odbyło się w restauracji „Ausruta”

Gości witali doradca mera samorządu Kiejdan Vytautas Butkevičius i Irena Duchowska. Wystąpił wójt Gminy Kolno Józef Bogdan Wiśniewski i dyrektor Centrum Kultury Gminy Kolno Marcin Sekściński.

Goście cieszyli się z nawiązania znajomości i spotkania z rodakami, którzy utworzyli wysepkę polskości na dalekiej od Wileńszczyzny Żmudzi. Gratulowali trwania, mimo wszelkich trudności, bez pol-

skiego otoczenia na co dzień, bez polskich szkół i Mszy św. w języku ojczystym.

Podczas spotkania wystąpił jedyny na Żmudzi polski Zespół Pieśni Ziemi Kiejańskiej „Issa” (kier. Waleria Wansewicz) oraz zespół ludowy „Czerwieniacy” (kier. Józef Rydzewski).

Zespół „Czerwieniacy” z Gminy Kolno działa od 2010 roku przy świetlicy w Czerwonym. Powstał na bazie Klubu Seniora. Kierownictwo organizacyjne — Maria i Jan Bućko. Swoimi występami zespół uświetnia uroczystości i imprezy gminne. „Czerwieniacy” z powodzeniem prezentują się też na scenach różnych przeglądów i konkursów poza gminą, powiatem, w województwie podlaskim i warmińsko-mazurskim. Zespół

ludowy „Zabielanki” (kier. Helena Walczak) z Zabielanki oklaskiwano na Starówce Kiejdan na Rynku Wielkim pod pomnikiem Janusza Radziwiłła.

Grupa zwiedziła Wilno,

Kiejdany i kolebkę powstania 1863 roku — Podbrzeż. Po muzeum oprowadzała Regina Galvanuskienė, która szczególnie wzruszająco przybliżyła legendarną postać Ziemi Kiejańskiej — o. Stanisława. □

Podczas spotkania nie zabrakło pięknego śpiewu Fot. archiwum

Prezydent Dalia Grybauskaitė: „Bundeswehra na Litwie to przełom”

Przywódcy NATO podjęli decyzję o wysłaniu po jednym batalionie na Litwę, Łotwę i do Estonii. To wystarczy, aby Władimir Putin darował krajom bałtyckim, zrezygnował z ich zajęcia?

Tu nie chodzi o zapewnienie pełnego bezpieczeństwa poprzez przewagę wojskową, lecz o zaufanie między sojusznikami i odstraszenie potencjalnego wroga. Porozumienie, które osiągnęliśmy na szczycie NATO, daje krajom bałtyckim i Polsce, naszemu regionowi, poczucie pewności. Wiemy teraz, że w razie konwencjonalnej wojny zostaną uruchomione plany przyścia nam z pomocą, zostanie uruchomiona zupełnie innej skali interwencja niż wspomniane natowskie bataliony. Taka właśnie perspektywa odstraszy agresora. Co ważne, przeszło połowa krajów Sojuszu weźmie udział w tworzeniu brygady, na którą złożą się cztery bataliony stacjonujące w naszym regionie. Będzie tu także każdego roku przeprowadzanych 170 ćwiczeń, do nowej sytuacji zostaną dostosowane plany obronne sojuszu. To wszystko daje nam poczucie wielkiego zaufania.

Putin poszedł jednak dużo dalej. W obwodzie kaliningradzkim rozlokował nowoczesne systemy rakietowe SS-400, rakiety typu Iskander, w zachodnim okręgu wojskowym zgromadził 400 tys. żołnierzy. Czy w ten sposób nie szykuje się do wojny?

Musi pan spytać jego, nie mnie. Ale to wszystko nie ma dla nas aż takiego znaczenia. Przecież już teraz we wspomnianym zachodnim okręgu wojskowym Rosjanie mają dziesięciokrotnie więcej żołnierzy niż NATO. Tyle że tu nie chodzi o ilość, ale o polityczną jedność Zachodu i gotowość do obrony sojuszników. I nie-

Dalia Grybauskaitė Fot. M. P.

zależnie od tego, jak wielka armia zostanie zgromadzona za naszymi granicami, niezależnie od tego, jak Rosjanie będą się zachowywać, jedność, jaka została zademonstrowana na szczycie NATO, jest wystarczającym powodem, abyśmy czuli się bezpiecznie. Bo główne przesłanie z Warszawy jest takie: jeśli zajdzie konieczność, jeśli dojdzie do wojny konwencjonalnej, całe NATO będzie walczyć o każdy metr terytorium Sojuszu.

Amerykański think tank RAND Corporation twierdzi jednak, że z uwagi na położenie geostrategiczne krajów bałtyckich po prostu nie da się obronić...

Można obronić naród, każdy naród, jeśli ma wolę podjąć walkę. A taką wolę mają kraje bałtyckie. Nie obchodzi więc nas, co Putin robi, jak zareaguje, co czuje, o czym marzy, kiedy śpi. Gdy zajdzie taka konieczność, wszyscy razem będziemy się bronili.

Przez wiele lat Niemcy przyjmowały łagodną linię wobec Moskwy, a tu nastąpiła rzecz niewyobrażalna: wojska Bundeswehry będą stacjonowały na terenie b. ZSRR, na Litwie. Co się stało?

To jest część strategicznej zmiany w sposobie myślenia o bezpieczeństwie na naszym kontynencie. Zrozumiano, że

wcześniej czy później Europa będzie musiała wziąć na swoje barki odpowiedzialność za własne bezpieczeństwo. Nie możemy wiecznie polegać na Stanach Zjednoczonych. A Niemcy są w Europie najważniejszym krajem, jeśli idzie o potencjał gospodarczy i rolę w stabilizowaniu całej Unii Europejskiej. Dlatego w sposób naturalny Niemcy nie będą mogły uniknąć większej odpowiedzialności także w sprawach bezpieczeństwa. Zgadza się, że wysłanie przez Niemcy wojsk na wschodnie rubieże NATO to psychologiczny przełom, decyzja o przełomowym znaczeniu. Dla Niemców była ona kontrowersyjna, politycznie trudna do podjęcia. Ale najważniejsze, że pani kanclerz zdecydowała się jednak na takie rozstrzygnięcie.

Dwa tygodnie temu Wielka Brytania zdecydowała się jednak na wyjście z Unii Europejskiej. Jak tu budować wspólną, europejską obronę bez kraju, który wydawał najwięcej we Wspólnocie na wojsko?

Owszem, Wielka Brytania wyszła z Unii, ale nie z europejskiej obrony (śmiech).

To jest jednak powiązane, kraj będzie przez lata sparaliżowany.

Spodziewam się czegoś odwrotnego. Przede wszystkim nie będzie to pełne wyjście z Unii Europejskiej, znajdziemy tu specjalne rozwiązanie. Ale co najważniejsze, aby pozostać krajem ważnym, krajem wpływowym, Zjednoczone Królestwo jeszcze bardziej zaangażuje się w europejską obronę.

Populizm rośnie w siłę także po drugiej stronie Atlantyku. Jeśli wybory w listopadzie wygra Donald Trump, może podważyć decyzje podjęte w Warszawie, dojść do porozumienia z Putinem...

Nie obawiam się tego. Bo, jak podkreślam, Europa musi być w stanie się obronić. To naprawdę będzie fundamentalna zmiana strategiczna.

Do tego jednak daleko, do niedawna Litwa wydała ledwie 1 proc. dochodu narodowego na obronę, połowę tego, czego domaga się NATO. Tak, jakbyście chcieli, aby inni płacili za wasze bezpieczeństwo.

Odwrotnie. W ostatnich dwóch latach Litwa zwiększyła wydatki na obronę o jedną trzecią. W ubiegłym roku, po decyzjach podjętych na szczycie NATO w Walii, powołaliśmy własne siły szybkiego reagowania. To 2,5 tys. żołnierzy! Będą stale stacjonować w naszym regionie. W przyszłym roku będziemy już wydawać 1,8 proc. PKB na obronę, a w 2018 r. będziemy przeznaczać ponad 2 proc. PKB na ten cel. Inwestujemy w armię, prowadzimy coraz więcej ćwiczeń. I według danych NATO jesteśmy tym krajem sojuszu, który najszybciej modernizuje siły zbrojne.

Prezydent Hollande powiedział w Warszawie, że Rosja to partner, niemal przyjaciel Zachodu. Zgadza się Pani?

To w znacznym stopniu było nieporozumienie. W czasie kolacji, gdy trwała dyskusja o Rosji, stanowisko Francji było jak najbardziej odpowiednie, realistyczne, w żaden sposób nie odbiegało od tego, w jaki sposób w głównym nurcie NATO ocenia się zachowanie prezydenta Putina.

Sanckje Unii wobec Rosji zatem pozostaną?

W tym roku tak. Ich zniesienie jest zależne od wdrożenia przez Rosję porozumienia z Mińska, a tego nie ma. Jak będzie w przyszłości, zobaczymy. □

Rozmawiał Jędrzej Bielecki
„Rzeczpospolita”

Największy naród bez państwa

Jak podaje legenda, żył kiedyś okrutny władca, któremu z ramion wyrastały dwa żarłoczne węże. Żywiły się mózgi młodych mieszkańców królestwa, każdego dnia traciło tak życie dwoje ludzi.

Do czasu aż dwóch przyjaciół wpadło na pomysł, aby jedną ludzką ofiarę potajemnie zastępować owcą. Uratowanych wysyłano w góry, a ich potomkami to są Kurdowie.

Kurdowie nie są ani Arabami, ani Irańczykami czy Turkami, choć żyją na pograniczu Iraku, Syrii, Iranu oraz Turcji. Mówią językiem zbliżonym do perskiego i od dawien dawna marzą o własnym państwie – Kurdystanie. Zdecydowana większość wyznaje islam sunnicki, choć są wśród nich także szyici i alawici.

Chaos na Bliskim Wschodzie wydaje się im sprzyjać. Największy naród bez państwa (powyżej 35 mln) skorzystał na wojnie w Iraku i zapewne skorzysta na konflikcie zbrojnym w Syrii. Najnowsze dzieje Iraku pokazują bowiem, że upadek państwa, w którym stanowią mniejszość, stwarza im okazję do wywalczenia znacznej autonomii. Niewiadomą pozostaje Turcja, gdzie Kurdów żyje co najmniej 15 mln.

Z Sèvres do Araratu. Kiedy na obszarze upadającego imperium osmańskiego dojrzał młodoturcki ruch narodowościowy, rozmaite mniejszości religijne i etniczne próbowały się uniezależnić. Tak w czasie I wojny światowej było z Ormianami, których Turcy próbowali unicestwić. Niewiele lepiej potraktowano później Kurdów. Ich poczucie odrębności i silne dążenie do niezależności nie pasowały do ambitnych planów Mustafy Kemala, zwanego Atatürkiem – ojcem nowoczesnej Turcji.

Niektóre kurdyjskie plemiona, licząc na uwzględnienie przez Turków ich niepodległościowych aspiracji, wzięły

nawet udział w eksterminacji Ormian i innych mniejszości chrześcijańskich. Na nic się to jednak zdało, ponieważ wkrótce po obaleniu sultanatu i proklamowaniu republiki Atatürk zainicjował akcję turkizacji. Dla Kurdów oznaczało to kres marzeń o niezależności – choćby tylko kulturowej.

Po upadku osmańskiego sultanatu Kurdowie próbowali wcielić w życie założenia trak-

poniosło kilkanaście tysięcy osób, za co w 2011 r. Kurdowie doczekali się oficjalnych przeprosin z ust samego Recepta Tayyipa Erdogana – obecnego prezydenta Turcji, a wówczas premiera.

Powstanie tureckich górali.

Władze tureckie nie uznały istnienia Kurdów, jako odrębnej grupy narodowościowej. Dla Ankary Kurdowie to tu-

Założyciel i przywódca Partii Pracujących Kurdystanu charyzmatyczny Abdullah Öcalan
Fot. archiwum

tatu z Sèvres z 1920 r. o podziale imperium osmańskiego, który wspominał o możliwości utworzenia niezależnego państwa kurdyjskiego. Choć traktat nigdy nie wszedł w życie, w 1927 r. wsparci przez Brytyjczyków Kurdowie proklamowali powstanie samowłaźczej Republiki Ararat. Skutkiem były zacięte walki z wojskiem tureckim zakończone stłumieniem kurdyjskiej rebelii w 1930 r.

Na kolejne bunty Turcy reagowali siłą, wielokrotnie rozbijając kurdyjskie bojówki i dokonując przesiedleń. W okresie międzywojennym z rąk Turków zginęło kilkadziesiąt tysięcy Kurdów. Najbrutalniej rozprawiono się z rebelią w 1937 r. w Dersim, we wschodniej Anatolii. Wskutek pacyfikacji powstania śmierć

reccy górale, którym w głowach się przewracało. Turcja do dziś odwołuje się do spuścizny Atatürka i jego hipernacjonalizmu. Niezależnie od tego, czy władzę sprawują świeckie elity, jak przed 2002 r., czy umiarkowane islamiistyczna Partia Sprawiedliwości i Rozwoju, której liderem pozostaje nowy, bardziej religijny Atatürk, czyli Erdogan.

Za czasów zimnej wojny wielu młodych Kurdów przyjęło ideologię marksistowską i zbliżyło się do Związku Radzieckiego, czego zwieńczeniem było utworzenie w 1978 r. Partii Pracujących Kurdystanu (Partiya Karkerên Kurdistan, PKK). Założycielem i przywódcą organizacji został charyzmatyczny Abdullah Öcalan, swego czasu szkolony

przez radzieckie służby specjalne. Moskwa zresztą do dziś nie uznaje PKK za organizację terrorystyczną. Inaczej niż Turcja oraz zdecydowana większość jej zachodnich sojuszników. Początki politycznej działalności Öcalana sięgają jego studiów w Ankarze. To jednak w Syrii, dokąd zbiegł w 1978 r., rozbudowywał zbrojne ramię PKK. Jej partyzanci zaprawiali się tam w bojach, walcząc po stronie Palestyńczyków, Libańczyków i Syryjczyków w wojnie izraelsko-libańskiej z 1982 r. Syryjczycy wydaliли Öcalana dopiero w 1998 r., co umożliwiło Turkom osadzenie go w więzieniu, gdzie wciąż przebywa.

W latach 80. i 90. PKK walczyła z państwem tureckim m. in. metodami terrorystycznymi, na co władze centralne reagowały represjami oraz niezrędko łamaniem praw człowieka. Kurdyjscy bojownicy atakowali przede wszystkim obiekty państwowe, a ich ofiarami byli głównie przedstawiciele tureckich służb bezpieczeństwa wewnętrznego i armii. Niejednokrotnie obrywało się też cywilom – w tym zachodnim turystom odwiedzającym Stambuł czy Anatolię, jak i tym Kurdom, których uznano za zdrajców. Decyzja o wszczęciu wojny partyzantkiej z Turcją zapadła w 1982 r., podczas kongresu PKK w syryjskiej Darze. Wytrenowani i przygotowani do wieloletniej walki Kurdowie rozpoczęli regularne powstanie w sierpniu 1984 r., atakując posterunki tureckiej żandarmerii w południowo-wschodniej części kraju. Śmierć żołnierzy i policjantów wywołała reakcję Ankary, wskutek której zginęło kilkanaście tysięcy osób.

ze str. 12 » **Największy naród bez państwa**

Między wojną a pokojem. Sytuacja zmieniła się za prezydentury Turguta Özala, który podobnie jak część elity kurdyjskiej oraz część tureckich oficerów chciał zakończyć konflikt, inicjując proces pokojowy. Jednak jego następcą, Sulejman Demirel, powrócił do strategii siłowej rozprawy z Kurdami. Sam Özal zmarł zresztą w niewyjaśnionych okolicznościach w 1993 r., w przededniu negocjacji z PKK. Oficjalną przyczyną śmierci był zawał, choć istnieją uzasadnione podejrzenia, że Özal został otruty.

Turcy słusznie zakładali, że schwytanie Öcalana, który od 1999 r. stał się najlepiej pilnowanym więźniem na świecie, osłabi kurdyjską partyzantkę. Osadzono go w więzieniu na jednej z wysepek na morzu Marmara, a do ochrony przydzielono żołnierzy. Pozostałych więźniów przeniesiono do innych ośrodków penitencjarnych. Öcalan – początkowo skazany na karę śmierci – stał się jedynym osadzonym na wyspie.

Schwytanie Öcalana spowodowało wycofanie się PKK do Iraku, co było równoznaczne z przerwaniem ognia. W 2000 r. działacze PKK ogłosili zakończenie wojny z Turcją oraz przejście do metod pokojowych. Kurdom sprzyjał fakt, że w 2002 r. władzę przejęła Partia Sprawiedliwości i Rozwoju, która podczas kampanii wyborczej kokietowała wyborców kurdyjskich. Część obietnic zrealizowano – szczególnie dotyczących złagodzenia restrykcji w posługiwaniu się językiem kurdyjskim.

Odwilż nie trwała długo i już w 2004 r. walki wznowiono. Turcy zwlekali bowiem z rozpoczęciem negocjacji, na które liczyli bojownicy PKK. Ci nie byli już tak liczni, jak w poprzedniej dekadzie, a to wymagało zmiany taktyki. Unikali więc bezpośrednich starć z regularnym wojskiem na rzecz wykorzystywania min i bomb,

a także przeprowadzania akcji snajperskich.

W 2006 r. doszło do ostrych starć w rejonie Diyarbakır w południowo-wschodniej Turcji. Powodem było zarówno nasilenie zamachów terrorystycznych, jak i gwałtowne zamieszki wywołane przez zwolenników PKK. Podobnie wyglądały kolejne lata, które upłynęły pod znakiem terroru PKK i tureckiej wendetty. Do walk dochodziło głównie przy granicy z Syrią oraz Irakiem, gdzie kurdyjscy bojownicy czuli się najpewniej.

Nowa odłona rebelii. Przeciąganie liny trwało do końca 2012 r. Przełom nastąpił wraz z rozpoczęciem tajnych rozmów z Öcalanem, w wyniku których wprowadzono rozejm i zainicjowano kolejny proces pokojowy. „Pragnę, aby moi kurdyjscy i tureccy bracia wsparli starania o zaprowadzenie trwałego pokoju”, deklarował wówczas Erdogan.

Chęć pojednania nie oznaczała zgody na ustępstwa wobec Kurdów. Kruchy rozejm zaczął pękać jesienią 2014 r., kiedy kurdyjskie demonstracje poparcia dla syryjskich braci z ogarniętego kryzysem humanitarnym Kobane rozlały się po tureckich miastach,

doprowadzając do poważnych zamieszek, w których padli zabiści i ranni. Kurdowie żądali od Erdogana zdecydowanych działań wobec Państwa Islamskiego, do czego Turcy się nie kwapili. Niby walczyli z dżihadystami, lecz nie byli pewni, czy chcą ich pokonać.

Momentem kulminacyjnym był atak terrorystyczny przeprowadzony przez tureckiego dżihadystę w lipcu 2015 r. w przygranicznym Suruç, gdzie odbywała się konferencja Federacji Młodzieży Socjalistycznej, w trakcie której omawiano kwestię odbudowy zrujnowanego Kobane. Zginęło wówczas 30 młodych orędowników sprawy kurdyjskiej.

PKK oskarża Ankarę o ciłą współpracę z Państwem Islamskim przeciwko Kurdom. Organizacja Öcalana przerwała więc rozejm i zaatakowała tureckich żołnierzy. Erdogan uznał, że PKK jest bardziej niebezpieczna od dżihadystów i rozkazał wojskom zaatakowanie kurdyjskich obiektów w Syrii oraz Iraku, na co Kurdowie odpowiedzieli intensyfikacją akcji terrorystycznych i działań partyzanckich na terenie Turcji.

Od tamtej pory nie ma tygodnia, w którym nie ginąłby albo turecki żołnierz, albo kur-

dyjski bojownik (lub przypadkowi cywile po obu stronach) i nic nie wskazuje na to, aby w najbliższym czasie Kurdowie i Turcy wrócili do stołu rokowań. Erdogan otwarcie zmierza do wyeliminowania PKK. Jak sam stwierdził, od niespełna roku tureckie siły zbrojne zabiły ponad 7 tys. kurdyjskich bojowników.

Do najpoważniejszych starć doszło w przygranicznych miastach Cizre i Nusaybin, gdzie okopali się kurdyjscy bojownicy. Ich mieszkańcy doświadczyli działań noszących znamiona zbrodni wojennych. Kurdowie oskarżają tureckie siły zbrojne o zabicie przynajmniej 150 cywilów w Cizre, do czego miało dojść w lutym br. Tymczasem miasto Nusaybin zostało zrujnowane wskutek tureckich działań zbrojnych zapoczątkowanych w marcu br.

O skali operacji w prowincji Mardin, gdzie leży Nusaybin, świadczy fakt, że zginęło w niej około tysiąca bojowników PKK. Mimo zakończenia działań zbrojnych w mieście, tureckie wojska nadal atakują kurdyjskie pozycje przy granicy z Syrią i Irakiem. Równocześnie deklarują, że rozmów z PKK nie będzie. Wojna trwa. ■

Michał Lipa
„Przeгляд”

Kruchy rozejm zaczął pękać jesienią 2014 r., kiedy kurdyjskie demonstracje poparcia dla syryjskich braci rozlały się po tureckich miastach
Fot. archiwum

FLESZ

DNA jako
nośnik pamięci

W fiolce z odrobiną substancji, która jest sztucznie stworzonym DNA, inżynierowie z Microsoftu zapisali m. in. treść Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka i 100 dzieł literatury światowej. Razem 200 megabajtów danych. Firma analityczna IDC prognozuje, że ilość zarchiwizowanych na świecie cyfrowo danych sięgnie w przyszłym roku 16 tys. eksabajtów. Gdyby je zapisać na płytach kompaktowych ułożonych jedna na drugiej, stos byłby 65 razy wyższy niż droga z Ziemi na Księżyc. A w zapisie biologicznym to ledwie 30 gramów DNA.

Juno wysłała pierwsze
zdjęcie Jowisza

Sonda kosmiczna Juno, która 5 lipca 2016 roku weszła na orbitę Jowisza, wysłała na Ziemię pierwsze zdjęcie największej planety Układu Słonecznego. Dotarcie do Jowisza zajęło sondzie 4 lata i 11 miesięcy. Obserwacje planety Juno ma prowadzić do początku 2018 roku.

Glob o trzech
słońcach

Znaleziona planeta nosi nazwę HD 131399Ab. Krąży wokół najjaśniejszej z trzech gwiazd układu, który zlokalizowany jest w gwiazdozbiore Centaura ok. 320 lat świetlnych od Ziemi. Planeta jest młoda, ma tylko 16 milionów lat. Jej masa czterokrotnie przekracza masę Jowisza. Średnia temperatura na powierzchni wynosi 580 stopni Celsjusza.

Stronę przygotował
Witold Janczys

Skąd przychodzą Filistyni

Cmentarz filistyński z XI wieku p. n. e odkryty w Aszkelonie pomoże wyjaśnić tajemnicę pochodzenia tego ludu — zapowiada międzynarodowy zespół archeologów.

To jedno z ważniejszych odkryć archeologicznych, wieńczące 30-letnie prace prowadzone przez Leon Levy Expedition. Filistyński cmentarz datowany na XI-VIII wiek p. n. e. umożliwi wykonanie badań DNA szczątków ludzkich. W Aszkelonie naukowcy odkryli kości od 150 do nawet 200 osób. To wyjątkowe i bezprecedensowe znalezisko. Wśród odkopanych przedmiotów są również perfumy, wazy z jedzeniem, biżuteria i oczywiście broń.

— Po dziesięcioleciach badań nad zabytkami filistyńskimi wreszcie możemy stanąć twarzą w twarz z tymi ludźmi — mówi Daniel Master, jeden z kierowników ekspedycji.

Cmentarz odkryto już w 2013 roku, jednak o jego istnieniu poinformowano dopiero w ostatnią niedzielę.

— Musieliśmy długo trzymać język za zębami — mówi Master. Powodem utrzymania wszystkiego w tajemnicy były działania ultraortodoksyjnych Żydów — uznają oni, że cmentarz może być miejscem pochówku współwyznawców i nie chcą dopuścić do profanacji. Do takich scen dochodziło już w latach 90. ubiegłego wieku, gdy ekspedycja prowadziła prace w innym miejscu.

Dlaczego filistyński cmentarz w Aszkelonie jest tak istotny? Bo naukowcy są wreszcie bliżej wyjaśnienia jednej z największych zagadek starożytności. Chodzi o pochodzenie Filistynów — ludu zamieszkującego niegdyś tereny na zachód od Judei, na wybrzeżu Morza Śródziemnego. To od słowa plisztim (w języku hebrajskim nazwa Fili-

stynów) pochodzi określenie Palestyna. Biblia opisuje ich jako największych wrogów Izraelitów. Pokonany przez Dawida wielki wojownik Goliat pochodził z Gat — jednego z filistyńskich miast.

Problem z Filistynami polega jednak na tym, że archeologia nie może odpowiedzieć precyzyjnie na pytanie, kim tak naprawdę byli. Ich pochodzenie jest nieustalone. Różne teorie mówią o tym, iż wywodzili się oni z wysp Morza Egejskiego (byli obcy z żegluga, wskazuje się często Kretę, ale także na Cypr, z

przez babilońskie wojska Nabuchodonozora II dopiero w 604 roku p. n. e. Do tego czasu pozostawał pod panowaniem filistyńskim.

Znaleziska w tym miejscu świadczą, że ludzie ci chowali zmarłych, wyposażając ich w naczynia z perfumami ustawiane na wysokości głowy. Niżej, na wysokości nóg układali naczynia z oliwą, winem i jedzeniem. W nielicznych przypadkach naukowcy odnajdywali w grobach naszyjniki, kolczyki, bransolety i pierścienie (w tym najwyraź-

Biblia opisuje Filistynów, jako największych wrogów Izraelitów. Pokonany Dawidem Goliat był Filistyńczykiem **Fot. archiwum**

Kapadocji w dzisiejszej Turcji, czy nawet z Ilirii — czyli znad Adriatyku (dzisiejsza Chorwacja). Zalicza się ich do tzw. Ludów Morza, wojowniczej grupy, która ok. XII w. p. n. e. zaatakowała Egipt. Pokonał ich Ramzes III, a część tego ludu osiadła w Kanaan — to właśnie Filistyni.

Zdobyty przez nich w 1150 roku p. n. e. Aszkelon to jedno z pięciu filistyńskich miast tworzących Pentapolis (zalicza się do niego również Gaza, Ekron, Aszdod i Gat). Aszkelon został podbity

niej zakładane na palce nóg).

Znajdywane dotąd groby przedstawicieli tego ludu nie pozwalały na konkluzję co do pochodzenia ich przodków. Teraz zespół naukowców zapowiada wykonanie badania DNA z kości na dość dużej próbie, co pozwoli ograniczyć niepewność do przypadkowych wyników. Porównanie wyników tych analiz z próbkami pobranymi od ludzi z tego regionu świata pozwoli wreszcie ustalić pochodzenie Filistynów, a także tajemniczych przedstawicieli Ludów Morza.

6.00 Hymn Republiki Litewskiej.
6.05 Dzień dobry, Litwo.
9.15 S. anim.
10.05 S. "Akademia tańca".
10.35 S. "Jessica Fletcher".
11.25 S. "Big Greg 3".
12.15 Narodowa Służba Poszukiwawcza.
13.10 Spytajcie lekarza.
14.00 Wiadomości
14.15 Dzień dobry, Litwo.
15.00 Wiadomości.
15.10 S. "Krewni po 20 latach".
16.00 S. "Stary".
17.05 Telegra.
17.35 Pytanko.lt.
17.50 Dzisiaj.
18.20 Międzynarodowy turniej w koszykówce mężczyzn.
20.25 Loteria "Keno Loto".
20.30 Panorama.
21.10 Loteria "Jega".
21.15 Podróże z "Detektywi historii".
22.05 Wiadomości w skrócie.
22.10 "Joanna d'Arc" dramat histor.
0.50 Wiadomości w skrócie.
0.55 S. "Stary".

6.25 Program.
6.30 S. anim.
7.50 S. "Walker, strażnik Teksasu".
9.50 24 godziny.
11.50 Program humor.
12.45 S. anim.
13.35 S. "Książę marzeń".
14.05 S. "Biedna bogaczka".
16.30 Dobry wieczór, Litwo.
17.25 24 godziny.
18.30 Wiadomości.
19.30 S. "Przepisy życia".
20.30 Od... do...
21.30 Wiadomości.
22.15 "Bezsilna

sprawiedliwość" thriller akcji.
0.00 S. "Poruszający się obiekt".
0.50 S. "Unforgettable".
1.40 ABC zdrowia.

6.00 Hymn Republiki Litewskiej.
6.05 S. "Grzeszna miłość".
6.50 Dajmy czadu!
8.20 Znaki czasu.
8.45 S. dok.
9.15 Dzień dobry, Litwo.
12.10 DW wiadomości w jęz. ros.
12.20 Nasze miasteczka.
13.15 S. "Big Greg 3".
14.05 S. dok.
14.30 Zupa naukowa.
14.45 S. "Lato w Naisiach".
15.15 S. anim.
16.05 S. "Akademia tańca".
16.40 S. "Nie śpiesz się żyć".
17.30 Spójrz na zawód inaczej.
18.00 Spotkanie litewskiej młodzieży świata 2016.
18.45 Narodowa Służba Poszukiwawcza.
19.35 S. "Prokuratorzy".
20.30 S. "Jessica Fletcher".
21.20 Program rozmów intensywnych.
21.50 DW wiadomości w jęz. ros.
22.00 Teraz na świecie.
22.30 "Siedem niewidzialnych ludzi" film fab.
0.25 Nocny ekspres:
1.00 Zupa naukowa.

6.10 Telesklep.
6.25 S. anim.
8.25 S. "Lato w Naisiach".
8.55 S. "W wirze miłości".
10.00 Pomoc TV.
12.00 S. "Swatowie".
13.00 S. anim.
14.30 S. "Mała narzeczona".

15.30 S. "Namiętność i władza".
16.30 Pomoc TV.
18.30 Wiadomości.
19.30 S. "Lato w Naisiach".
20.00 S. "Swatowie".
21.00 Realne show.
21.30 Wiadomości wieczorne.
22.30 "W pułapce wojny" dramat wojen.
1.15 Realne show.

6.55 S. "Powrót Muchtara".
7.55 S. "Ulice rozbitych latarni-12".
8.55 S. "Oddział 44-ty".
9.50 Mistyczne historie.
10.50 S. "Taka robota I".
11.45 S. "Sprawdzenie prokuratorów".
12.55 S. "Powrót Muchtara".
13.55 S. "Diagnoza - morderstwo".
14.50 S. "Ulice rozbitych latarni-12".
15.50 S. "Sprawdzenie prokuratorów".
17.00 S. "Powrót Muchtara".
18.00 Dzień info.
18.30 S. "Taka robota I".
19.30 Program humor.
20.00 Dzwonek pomocy.
21.00 Kryminały tygodnia.
21.30 "Arena" thriller akcji.
23.20 "Tajemnica arki Noego" przygod.
1.40 Mistyczne historie.
2.30 S. "Domek z kart".

6.35 Program.
6.39 Telesklep.
6.55 Reporter.
7.50 S. "80-te".
8.20 S. "Lekarz kobiet".
9.20 S. "Ślad".
10.20 S. "Platynowa gorączka".
11.25 S. "Delta".
12.30 S. "Wodne szczury".
13.30 S. dok.
"Niezrównane zwierzęta".

14.40 Telesklep.
14.55 S. "Ślad".
16.00 Wiadomości.
16.25 S. "80-te".
17.00 S. "Lekarz kobiet".
18.00 Reporter.
18.55 S. "Delta".
20.00 Wiadomości.
21.00 Program rozmów aktualnych.
21.30 S. "Leningrad. Powojenne ulice".
22.30 Reporter.
23.30 Czy wiesz, że..?
23.35 Program rozmów aktualnych.
0.05 S. "Leśnik".
1.05 S. "Ślad".
1.50 Program rozmów aktualnych.

6.45 Telesklep.
7.00 S. "Młody wilkołak".
8.00 S. "Medicopter".
9.00 Na jednym końcu haczyk.
9.30 S. "Cobra 11".
10.30 S. "CSI: kryminologdy".
11.30 S. "Rezydenci".
12.30 S. "Osiedleńcy".
13.30 S. "Univer".
14.30 Telesklep.
15.00 S. "Medicopter".
16.00 S. "Hawaje 5.0".
17.00 S. "Cobra 11".
18.00 S. "Kości".
19.00 S. "CSI: kryminologdy".
20.00 S. "Univer".
21.00 S. "Rezydenci".
22.00 "Cel" dramat histor.
1.15 Program humor.
2.10 S. "Osiedleńcy".

6.20 Telesklep.
6.50 Doktor Oz.
7.45 S. anim.
9.05 S. "Żonaty i z dziećmi".
10.00 S. "Wangelia".
11.00 Realna dokumentalistyka.
11.35 S. "Wspaniały wiek".
14.30 S. "Ekspert Jordan IV".
15.30 S. "Mentalista".

16.30 S. "Światło mego życia".
17.50 S. "Serduszko moje".
18.55 S. "Tajemnica Starego Mostu".
20.05 S. "CSI: NY".
21.00 S. "Wojna Foyle'sa".
22.50 S. "Zapadły kąt".
23.45 S. dok.
0.35 S. "Karadayi III".

6.25 Telezakupy.
6.55 S. "Tysiąc i jedna noc".
7.50 Natura w Jedyńce.
8.25 Operacja życie.
9.00 Wiadomości.
9.15 Polityka przy kawie.
9.30 Kulisy Tour de Pologne.
10.00 S. "Blondynka".
10.55 S. W sercu oceanu".
12.00 S. "Drużyna A".
13.00 Wiadomości.
13.10 Agrobiznes.
13.35 Agropogoda.
13.40 Smaki polskie.
13.55 Natura w Jedyńce.
15.00 S. "Tysiąc i jedna noc".
16.00 Wiadomości.
16.20 Teo - ria smaku Teo Vafidisa.
16.50 Serial fab.
18.00 Teleexpress.
18.20 Kolarstwo - Tour de Pologne.
20.30 Wiadomości
21.30 S. "Ojciec Mateusz".
22.20 Sprawa dla reportera.
23.20 S. "Szepty przeszłości".

8.35 Afisz kulturalny.
8.50 Kultura fizyczna.
9.00 Studio Kultura.
9.10 Informacje kulturalne.
9.30 Wydarzenie aktualne.
9.55 Cykl dok.
10.30 "Szatan z siódmej klasy" film fab.
12.30 "Historia kina w Popielawach"

film obycz.
14.20 Program publ
15.25 Legendy Rocka.
15.55 Informacje kulturalne.
16.15 "Nietolerancja" film fab.
19.20 "I raz, i dwa" film obycz.
19.20 Teraz animacje!
19.45 Prywatne życie arcydzieł.
20.40 Studio Kultura.
21.00 Informacje kulturalne ekstra.
21.20 "Konwój" film sensac.
23.25 "Królowa Margot" film fab.

7.05 S. "Ojciec Mateusz".
8.05 Cykl reportaży.
8.25 S. "Klasa na obcasach".
9.00 Pytanie na śniadanie. Panorama.
11.55 Krótka historia.
12.05 Polonia 24.
12.35 Halo Polonia.
13.35 Wiadomości.
13.50 S. "Barwy szczęścia".
14.25 S. "M jak miłość".
15.20 S. "Egzamin z życia".
16.15 Wilnoteka.
16.40 Cykl dok.
17.40 Notacje.
17.55 S. "Galeria".
18.20 Krótka historia.
18.30 Teleexpress.
18.50 Polska z Miodkiem.
18.55 Saga rodów.
19.25 Program popularno-naukowy.
19.55 S. "Barwy szczęścia".
20.25 Informacje kulturalne ekstra.
20.45 Dobranocka.
21.00 Wiadomości.
21.50 S. "Paradoks".
22.50 Polonia 24.
23.20 Halo Polonia.
00.25 Program rozryw.

9.00 Informacje dnia.

9.15 "Polski punkt widzenia".
9.40 Słowo Życia.
9.45 S. anim. "Przygody Mobilków".
10.00 "Na zdrowie".
10.25 Święty na każdy dzień.
10.30 "Sequela - Pójdź za mną!" film dok.
11.00 Informacje dnia.
11.15 Rozmowy niedokończone.
12.25 "Myśląc Ojczyzną".
12.35 "Prorok mediów masowych - błogosławiony ks. Jakub Alberione" film dok.
13.00 Modlitwa "Anioł Pański".
13.03 Informacje dnia.
13.20 "Po stronie prawdy".
14.20 "Dar nadziei - historia Tony'go Melendeza" film dok.
15.00 "Przysięga małżeńska" film fab.
16.25 "Broniąc życia człowieka" film dok.
16.50 "Pytasz i wiesz".
17.00 Informacje dnia.
17.10 "Z wędką nad wodę w Polskę i świat".
17.35 "Bezpieczeństwo".
17.45 "Trzej bracia" film dok.
18.25 "Niedziela".
18.30 "Okiem kamery".
19.00 Modlitwa "Anioł Pański".
19.05 Informacje dnia.
19.15 Rozmowy niedokończone.
20.25 Święty na każdy dzień.
20.30 S. anim. "Moja katolicka rodzina".
21.00 Informacje dnia (wydanie główne).
21.20 Modlitwa różańcowa.
21.50 "Głos Polski".
22.00 Apel Jasnogórski.
22.20 Informacje dnia.
22.40 "Polski punkt widzenia".
23.00 "Nowy kształt wiary -

katolicyzm" film dok.
23.55 Święty na każdy dzień.
00.00 S. dok. "Dzieje Apostolskie".
00.45 "Owoce naszych misji" film dok.

6.20 Telesklep.
6.50 Doktor Oz.
7.45 S. anim.
9.05 S. "Żonaty i z dziećmi".
10.00 S. "Wangelia".
11.00 Realna dokumentalistyka.
11.35 S. "Wspaniały wiek".
14.30 S. "Ekspert Jordan IV".
15.30 S. "Mentalista".
16.30 S. "Światło mego życia".
17.50 S. "Serduszek moje".
18.55 S. "Tajemnica Starego Mostu".
20.05 S. "CSI: NY".
21.00 S. "Wojna Foyle'esa".
22.50 S. "Zapadły kąt".
23.45 S. dok.
0.35 S. "Karadayi III".

6.00, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30 Nasze wiadomości.
6.05 Nasz poranek.
9.05 Życ jest wspaniałe!
10.25 Kontrolny zakup.
11.05, 12.20, 13.05, 16.15, 18.15, 21.00, 23.50 Wiadomości sportowe.
11.10 Modny wyrok.
13.10 Męskie. Żeńskie.
15.00 Oko w oko ze wszystkim.
16.20 Odwrotne odliczanie.
17.00 Pobierzmy się.
18.20 S. "Córeczki taty".
18.50 Niechaj mówią.
20.00 Czas.
21.05 S. "Praktyka".
22.50 Pobierzmy się.
1.25 Nocne wiadomości.

6.00 Dzisiaj.
6.10 "Nowy poranek".
8.10 S. "Powrót Muchtara-2".
10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Dzisiaj.
10.20 S. "Moskwa. Trzy stacje".
12.00 Sąd przysięgłych.
13.20 Niezwykły przypadek.
13.50 S. "Sprawdzenie prokuratorów".
15.00 S. "Znaki losu-3".
16.20 S. "Złota rezerwa".
18.00 S. "Prawa ulicy".
19.45 S. "Patrol-2".
21.35 S. "Tropiciel".
23.30 Przegląd dnia.
0.00 S. "Morskie diabły. Huragan".
1.55 "Miejsce spotkania".

5.00 "Morski sokół" film fab.
6.30 S. "I znowu Aniskin".
8.00 "Miliony Ferfaksa" film fab.
10.00 "Nie mogę powiedzieć 'żegnaj'" film fab.
12.00 "Chłopaki" film fab.
14.00 "Siedmiu śmiałych" film fab.
15.30 "Donosiciel" film fab.
17.00 "Godzina szczęścia" film fab.
18.30 S. "I znowu Aniskin".
20.00 "Komisarz" film fab.
22.00 "Kierowca pod przymusem" film fab.
0.00 "Joker" film fab.

6.20 "Córka" dramat detek.
8.20 "Jak wyjść za mąż

za milionera" romant.
9.55 "Wykopki" dramat kom.
11.20 "Babausza" anim.
12.35 "Milion w weselnym koszyku" kom.
14.20 "Dzień głupca" kom.
16.20 "Ateńskie wieczory" kom.
18.20 "Córka" dramat detek.
20.20 "Jak wyjść za mąż za milionera" romant.
22.10 "Szpieg" film fab.
0.20 "Orda" dramat histor.

6.10 Jak to działa?
6.35 Jak to zrobiono?
7.00 Burzyciele mitów.
7.50 Jak to działa?
8.15 Wojny o bagaż.
8.40 Polowanie na składziki.
9.10 Wojny o przechowalnie. Kanada.
9.35 Likwidator.
10.05 Przeżyć w niezwykłych warunkach.
10.55 Kierowcy ciężarówek.
11.50 Szybcy i hałaśliwi.
12.40 Sprzedawcy samochodów.
13.35 Gorączka złota.
14.30 Alaska: rodzina z lasu.
17.15 Wojny o bagaż.
17.40 Polowanie na składziki.
18.10 Wojny o przechowalnie. Kanada.
18.35 Likwidator.
19.05 Sprzedawcy samochodów.
20.00 Jak to działa?
20.30 Jak to zrobiono?
21.00 Bogactwa przy drodze.
22.00 Ratownicy bogactwa.
23.00 Wojny o nieruchomość.
0.00 Katastrofa na kołach.